

"כי הלך האדם אל בית עולמו"

"כי הלך האדם אל בית עולמו וקָבְרוּ בְשׁוּק הַסּוּפְדִים" (קהלת יב. ה).

יש מי שהולך אל בית עולמו ורק בני משפחתו סופדים אותו, רק בכיתו אכלים עליו – כי דאג רק להם, ורק להם הוא חסר; מה שאין כן בשוק – לאנשים אחרים, לציבור – הם לא איבדו איש, לא חסר להם כלום, ועל מה יבכו ויספדו?! אבל "כי הלך האדם אל בית עולמו" – ואדם הוא זה שאיננו חי רק בשביל עצמו ומשפחתו, אלא שדואג גם לאחרים, שאינפת לו גם מאחרים – "וְקָבְרוּ בְשׁוּק הַסּוּפְדִים"; גם בשוק יסובכו הסופדים, גם ברחוב חשים בהעדרו ואכלים עליו, כי הוא חסר לכולם.

על תלמידנו היקר, הרב שי צוף ז"ל, ניתן לומר בפה מלא כי הלך האדם אל בית עולמו. קודם לכל, ובראש ובראשונה, היה הוא אדם כמלוא המשמעות של המושג הזה – במידותיו, באישיותו, במוסריותו, בלבביותו, באורח חייו – אדם ביקר; ואדם – מבחינת דאגתו לצורכי הכלל. הוא לא רק התרכז בבני משפחתו, כי אם דאג לציבור והתמסר לחינוכם של ילדי ישראל. הוא חסר לכולנו – לא רק לבני משפחתו; כולנו חשים בהעדרו, כולנו מבכים אותו ואכלים על הסתלקותו.

~

כשעלה הרעיון אצל אברכים בישיבה ללכת ליבנה, היה הרב שי ז"ל זה שהמריץ מאוד בכיוון; ואחר כך, ביבנה עצמה, היה מהאנשים המרכזיים בגרעין. הוא היה מחובר לכל הפעילות ביבנה באופן טבעי, בפשטות ובענווה. הוא ידע להתחבר גם לציבור הלא-דתי ביבנה, ובמסגרת זאת אירגן פרוייקט של בנות-מצוה שזכה לשבחים על פעילותו. כאשר הוא נפטר, הצער והאבל היו נחלת הרבים ביבנה. הם חשו שהוא נפטר להם, שהוא חסר להם, והתאבלו עליו.

הרב שי ז"ל עסק בעריכת חופה וקידושין לזוגות לא-דתיים במסגרת 'צהר' – גם זה מתוך האיכפתיות והדאגה לכלל ישראל. כדרכו, הוא התחבר מאוד לזוגות אלה, וזוגות אלה התחברו אליו. זוגות אלה באו לנחם ב'שבועה', והם ישבו וכוונו – למרות שההיכרות איתו היתה רק מהחופה ומפגישה אחת קודמת לה. ובאזכרה ב'שלושים' שמענו את קולות הבכי של בנות 'ישורון', למרות שהקשר ביניהם היה זמן קצר מאוד. כזה היה הרב שי ז"ל. הוא חי בשביל הכלל, הוא התמסר לצורכי הכלל, הוא היה מחובר לכולם וכולם היו מחוברים אליו, וכולם חשים בחסרונו ומתאבלים עליו.

~

אמר להם (רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו): צאו וראו איזוהי דרך טובה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר: עין טובה, רבי יהושע אומר: חבר טוב, רבי יוסי אומר: שכן טוב, רבי שמעון אומר: הרואה את הנולד, רבי אלעזר אומר: לב טוב. אמר להם: רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

(אבות פ"ב מ"ט)

לב טוב הוא גם חבר טוב, גם שכן טוב וגם עין טובה. כזה היה הרב שי ז"ל. זוהי הדרך הטובה שדבק בה. היה לו לב זהב, שכלל את כל הטוב. הוא היה גומל חסד מאין כמוהו, במירצו, בגופו ובממונו, והכל היה אצלו בטבעיות ובפשטות.

~

העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע, כמו על ספר תורה שנשרף (מ"ק כה ע"א). מסביר רש"י (שם, ד"ה ילספר תורה): לפי שהתורה נקראת נר – "פי נר מצנה ותורה אור" (משלי ה, כג), והנשמה נקראת נר – "נר ד' נשמת אדם" (משלי כ, כז).

כל יהודי הוא ספר תורה, וצריך לקרוע עליו כמו על ספר תורה. ובמסכת שבת (קה ע"ב, ד"ה ילספר תורה שנשרף) מבהיר רש"י: שאין לך ריק מתורה ומצוות. קל וחומר הרב שי ז"ל, שהיה ספר תורה חי. הוא למד תורה ולימד תורה, ומידותיו היו ממידותיה של תורה. הוא בוודאי היה ספר תורה, וקרענו עליו קריעה גדולה בליבנו. זה מבחינתנו – שנלקח מאיתנו כל כך מהר ואנחנו חסרים אותו, חשים בחסרונו ואבלים על כך.

ואילו מבחינתו – נזכיר את דברי הגמרא (ע"ז יח ע"א) שמספרת על רגעיו האחרונים של ר' חנינא בן תרדיון, כששרפו אותו יחד עם ספר התורה, ותלמידיו שאלו אותו: רבנו, מה אתה רואה? וענה להם: גילין נשרפין ואותיות פורחות. כלומר – רק את הגויל של התורה אפשר לשרוף, מה שאין כן התורה עצמה היא נצחית, אותה אי אפשר לשרוף. כך זה ביחס לספר תורה, וכך זה ביחס לאדם מישראל שהוא ספר תורה. הגוף מת, ואילו הנשמה עלתה לגנוי מרומים. הנשמה סיימה את תפקידה בעולם הזה, ונתעלתה לחיות חיים גדולים בגן עדן.

~

מן הראוי להדגיש, כי החיים בעולם הזה הם תפקיד. החיים בעולם הזה הם שליחות. יש מי שחי שנים מרובות – ואיננו ממלא את תפקידו, ויש מי שממלא את תפקידו בשנים מועטות. כך מלמדים אותנו רבותינו (תחומא ברכה, ז): הרשעים אפילו בחייהם קרויים מתים, "מפני שרואה חמה זורחת ואינו מברך יוצר אור, שוקעת – ואינו מברך מעריב ערבים...". הם אינם חיים באמת, הם מסתובבים בעולם ואינם חיים.

ישנם חיים 'ברוטו' וישנם חיים 'נטו'. יכול אדם לחיות 'ברוטו' שנים מרוכות, אבל 'נטו' הוא חי מעט מאוד חיים.
 הרב שי ז"ל חי את חייו. אלה היו חיים אמיתיים. הוא חי חיים אינטנסיביים. אצלו החיים 'ברוטו' והחיים 'נטו' היו זהים.
 ניתן לומר עליו מה שאמר ר' זעירא על ר' בון בר' חייא:

למה היה רבי בון בר' חייא דומה? למלך ששכר פועלים הרבה, והיה שם פועל אחד והיה מתכשר¹ (מצטיין) במלאכתו יותר מדאי. מה עשה המלך? נטלו, והיה מטייל עמו ארוכות וקצרות. לעיתותי ערב באו אותם פועלים ליטול שכרן, ונתן לו שכרו עמהן משלם, והיו הפועלים מתרעמין ואומרים: אנו יגענו כל היום, וזה לא יגע אלא שתי שעות ונתן לו שכרו עמנו משלם? ! אמר להן המלך: יגע זה לשתי שעות יותר ממה שלא יגעתם אתם כל היום כולו! כך יגע רבי בון בתורה לעשרים ושמונה שנה מה שאין תלמיד וותיק יכול ללמד למאה שנה.

(ירושלמי ברכות פ"ב ה"ח)

הרב שי ז"ל הספיק בשנות חייו הקצרות יותר ממה שמספיקים הרבה זקנים וישישים בחייהם.

~

"יְהִי יָמֵן אֶל לְבוֹ" (קהלת ז, ב), נתבונן בחייו של הרב שי ז"ל ונלמד מהם. כמה צריך לחיות באמת את החיים שניתנים לנו. כמה צריך לנצל את החיים למצוות ומעשים טובים, שלשם כך הם לאמיתו של דבר ניתנו לנו.

"היום קצר והמלאכה מרובה" (אבות פ"ב מט"ה). "היום קצר" – אנחנו צריכים לחשוב שניתן לנו רק יום אחד בלבד; ולא עוד, אלא שמדובר ביום קצר. כמה אנחנו צריכים להספיק ביום קצר זה! כמה אנחנו צריכים לחיות חיים אינטנסיביים, ולנצל כל רגע למצוות ומעשים טובים!

זה המסר של הרב שי ז"ל. את זה צריך ללמוד ממנו.
 ודמותו המיוחדת של הרב שי ז"ל, דמותו הקורנת, טובת הלב והמעשה, תמשיך להאיר לנו מגנזי מרומים.